

**Gemeenschappelijke
Regeling Omgevingsdienst
Zuidoost-Brabant**

**Uitkomsten controle en
overige informatie 2016**

Rapportage aan het algemeen bestuur

6 april 2017

Ernst & Young Accountants LLP
Prof.Dr.Dorgelolaan 14
5613 AM Eindhoven, Netherlands
Postbus 455
5600 AL Eindhoven, Netherlands

Tel: +31 88 407 10 00
Fax: +31 88 407 48 01
ey.com

Het algemeen bestuur van
Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant
Postbus 8035
5601 KA EINDHOVEN

Eindhoven, 6 april 2017

HLOS-AKYHCJ/kvs

Uitkomsten controle en overige informatie 2016

Geachte leden van het algemeen bestuur,

Het doet ons genoegen u verslag uit te brengen omtrent de uitkomsten van onze accountantscontrole van de jaarrekening van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant. Wij willen u over de volgende onderwerpen informeren:

- ▶ uitkomsten jaarrekeningcontrole
- ▶ kwaliteit beheersorganisatie
- ▶ onafhankelijkheid en controleproces
- ▶ conclusie met betrekking tot het bestuursverslag

Wij hebben de kernpunten van ons verslag opgenomen in het hoofdstuk Kernpunten.

Onze controle is gericht op het vormen van een oordeel omtrent de jaarrekening over 2016. Bij de uitvoering van onze controle ondervinden wij de volledige medewerking en ondersteuning van de medewerkers van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant.

De mogelijkheid om een open en eerlijke dialoog met u als lid van het bestuur te voeren, vormt een essentieel onderdeel van het controleproces, evenals van de algehele governance. Wij waarderen deze mogelijkheid om de inzichten die uit onze controle voortkomen met u te kunnen delen.

Het concept van dit verslag is op 20 maart jl. besproken met de directeur en de controller. Wij stellen het op prijs een en ander persoonlijk toe te lichten of eventuele vragen omtrent deze of andere met de controle verband houdende zaken te beantwoorden.

Hoogachtend,
Ernst & Young Accountants LLP

drs. B. Smeenk RA

Inhoudsopgave

Kernpunten uit onze rapportage	3	Bijlage	21
		▶ Controleverschillen	
Uitkomsten jaarrekeningcontrole	4		
▶ Conclusie van de controle		Totaal aantal pagina's in dit rapport: 22	
▶ Onze analyse van het resultaat			
▶ Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle			
Kwaliteit beheersorganisatie	11		
▶ Interne beheersmaatregelen			
▶ Rechtmatigheidsbeheer			
Onafhankelijkheid en controleproces	14		

Kernpunten uit onze rapportage

Kernpunt	Uitkomst
Goedkeurend oordeel ten aanzien van getrouwheid	Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (hierna: ODZOB), een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2016 als van de activa en passiva per 31 december 2016 in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV).
Goedkeurend oordeel ten aanzien van rechtmatigheid	Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties over 2016 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen.
Geen bevindingen ten aanzien van de WNT-verantwoording	Wij hebben de WNT-verantwoording van ODZOB gecontroleerd met inachtneming van het Controleprotocol WNT. Wij kunnen concluderen dat de opgenomen toelichting in de jaarrekening voldoet aan de daaraan te stellen eisen.
Ongecorrigeerde controleverschillen	In totaal resteren in de jaarrekening 2016 geen ongecorrigeerde controleverschillen, welke de rapporteringstolerantie overschrijden.
Jaarverslag is opgesteld in overeenstemming met het BBV en bevat geen materiële inconsistenties met de jaarrekening	Wij hebben vastgesteld dat het jaarverslag overeenkomstig het BBV is opgesteld en met de jaarrekening verenigbaar is en het jaarverslag in het licht van de tijdens het onderzoek van de jaarrekening verkregen kennis en begrip omtrent de ODZOB en haar omgeving geen materiële onjuistheden bevat.
Belangrijkste bevindingen	De belangrijkste bevindingen voor onze controle, waarop in dit verslag nader wordt ingegaan, zien toe op de volgende onderwerpen: ▶ de toegepaste tariefegalisatie vanaf de jaarrekening 2016; ▶ de opgenomen reservering voor niet gelijkblijvende verlofsaldi; ▶ geconstateerde aanbestedingsonrechtmatigheden, met name ten aanzien van het eigen inkoopbeleid; ▶ afstemming van de vennootschapsbelastingplicht.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Conclusie van de controle

Controleverklaring

Wij zijn voornemens om na afronding van onze laatste werkzaamheden een goedkeurende controleverklaring bij de jaarrekening van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant over het boekjaar geëindigd op 31 december 2016 te verstrekken. In deze verklaring bevestigen wij dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2016 als van de activa en passiva per 31 december 2016 in overeenstemming met het BBV.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties over 2016 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving.

De jaarrekening en het jaarverslag dienen te worden opgemaakt in overeenstemming met het BBV. Wij hebben vastgesteld dat de jaarrekening 2016 van uw organisatie geen materiële afwijkingen vertoont ten opzichte van de voorschriften van het BBV.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Gemeentewet en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening. Wij hebben vastgesteld dat de inhoud van de andere informatie zoals opgenomen in de jaarstukken geen materiële afwijkingen bevatten.

Wij zijn er bij ons oordeel van uitgegaan dat het algemeen bestuur de nu overlegde jaarrekening ongewijzigd vaststelt en dat de aanbestedingsonrechtmatigheden worden verschoond. Indien er nog wijzigingen worden aangebracht in de definitieve vorm van de jaarrekening dienen wij deze te beoordelen alvorens onze controleverklaring hierbij mag worden opgenomen.

Controleverschillen

Tijdens onze controle inventariseren wij verschillen tussen enerzijds bedragen, classificaties, presentatie en toelichting van jaarrekeningposten die ODZOB heeft opgenomen of gerapporteerd en anderzijds bedragen, classificaties, presentatie of toelichting zoals die naar onze mening in overeenstemming met het BBV dienen te worden opgenomen of gerapporteerd. Er zijn geen ongecorrigeerde controleverschillen resterend boven de door het algemeen bestuur vastgestelde rapporteringstolerantie.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Onze analyse van het resultaat

Voordelig resultaat nader besproken

Het gerealiseerd resultaat over het jaar 2016 bedraagt voor tariefscorrectie € 555.000 voordelig ten opzichte van een begroot saldo van € 134.000 voordelig. Na tariefscorrectie bedraagt het resultaat over 2016 € 0.

Het resultaat over 2016 ten opzichte van de begroting kan als volgt worden weergegeven.

Bedragen x € 1.000	Gewijzigde begroting	Rekening 2016 (incl. bijzondere baten/lasten)	Afwijking
Totale lasten	16.328	17.599	1.271
Totale baten (voor correctie)	16.462	18.154	1.692
Gerealiseerde totaal van saldo van baten (+) en lasten (-/-)	134	555	421
Tariefscorrectie	0	(555)	(555)
Gerealiseerde totaal van saldo van baten (+) en lasten (-/-)	134	0	(134)
Mutaties in reserve	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	134	0	(134)

Uw begrotingsbeheer

De verschillen tussen de jaarrekening en de gewijzigde begroting zijn aanzienlijk. Per saldo bedraagt de positieve afwijking ten opzichte van de begroting voor tariefscorrectie € 421.000. Dit voordeel wordt met name veroorzaakt doordat ODZOB meer taken heeft uitgevoerd dan vooraf begroot (voordeel € 382.000). Daarnaast zijn er voor in totaal € 691.000 aan externe programmakosten gerealiseerd voor verschillende projecten, welke in de begroting - zoals in de begroting ook toegelicht - niet betrouwbaar zijn in te schatten en derhalve niet zijn begroot. Tegenover deze kosten staan dezelfde externe projectopbrengsten, waardoor deze activiteiten budgetneutraal zijn. Wij merken op dat alle afwijkingen ten opzichte van de begroting uitgebreid en toereikend in de jaarrekening op pagina 38 tot en met 46 zijn toegelicht.

Analyse van de financiële positie

Eind 2016 heeft het algemeen bestuur de financiële verordening aangepast. Hierbij is besloten om in geval van een positief resultaat, vóór het vaststellen van het rekeningresultaat, tariefegalisatie toe te passen indien de algemene reserve het gewenste niveau heeft bereikt. De algemene reserve heeft door het besluit van het algemeen bestuur van 16 maart jl. om vanuit de bestemmingsreserve egaliseringsreserve verlofkosten een dotatie aan de algemene reserve te doen, het gewenste niveau bereikt. Derhalve bedraagt het resultaat uit de door dagelijks bestuur d.d. 6 april 2017 vastgestelde jaarrekening 2016 € 0. De tariefegalisatie vindt plaats op basis van de in 2016 door de deelnemers werkelijk afgenomen uren.

Het weerstandsvermogen op basis van de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing zoals opgenomen in de jaarstukken 2016 bedraagt 87%. Het weerstandsvermogen heeft een waarde van 100% na de dotatie aan de algemene reserve op basis van het besluit van het algemeen bestuur op 15 maart jl. ODZOB heeft met deze dotatie per 15 maart jl. een weerstandsvermogen welke, op basis van de jaarrekening 2016 en begroting 2016 en 2017 opgenomen risico's, het gewenste niveau heeft bereikt.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Onze analyse van het resultaat

ODZOB heeft per 31 december 2016 een solvabiliteit van 15,7% (2015: 20,5%). De verslechtering van de solvabiliteit is het gevolg van verstuurde voorschotnota's eind 2016 met betrekking op 2017 en de tariefegalisatie, welke tot een te betalen bedrag per 31 december 2016 van respectievelijk € 3.070.000 en € 555.000 leiden. Dit betekent een stijging van het balanstotaal waardoor het solvabiliteitsratio afneemt.

Financiering

Zoals blijkt uit de paragraaf Financiering is in 2016 de kasgeldlimiet niet overschreden. Er is daarnaast geen sprake van een overschrijding van de renterisiconorm.

Vanaf de invoering van de Wet verplicht schatkistbankieren zijn alle decentrale overheden (provincies, gemeenten, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen in de vorm van een openbaar lichaam) verplicht om hun overtollige middelen in de schatkist aan te houden. Per 31 december 2016 heeft ODZOB een bedrag van € 3.099.000 (2015: € 3.674.000) uitgezet in de schatkist. De daling van het bedrag, wat is aangehouden in de schatkist is met name het gevolg van een aflossing op de langlopende lening ad € 500.000 in 2016.

ODZOB heeft in de toelichting bij de jaarrekening adequaat gerapporteerd over het schatkistbankieren. Hierbij blijkt dat het drempelbedrag in het eerste kwartaal is overschreden. Deze kleine overschrijding is veroorzaakt doordat er na de dagelijkse afstorting van de overtollige middelen nog een aantal bedragen zijn binnengekomen die een te hoog eigen banksaldo veroorzaken (gemiddelde overschrijding € 5.000 per dag). Hoewel hiermee formeel gezien sprake is van een rechtmatigheidsfout zijn er geen financiële consequenties en is er geen sprake van een financiële onrechtmatigheid.

Om deze reden hebben wij deze onrechtmatigheid niet opgenomen in ons overzicht met controleverschillen. Wij hebben vastgesteld dat hierover adequaat is gerapporteerd in de jaarrekening.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle

Aanvaardbaarheid van de grondslagen van waardering en resultaatbepaling
Naar onze mening zijn de door het dagelijks bestuur gekozen waarderinggrondslagen aanvaardbaar en consistent toegepast met betrekking tot de significante jaarrekeningposten en bijzondere transacties. Dit geldt tevens voor het tijdstip waarop die transacties hebben plaatsgevonden, de periode waarin zij zijn verantwoord en de desbetreffende toelichtingen in de jaarrekening.

Schattingsprocessen binnen de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het maken van schattingen bij het opmaken van de jaarrekening. Als accountant van het algemeen bestuur beoordelen wij deze door het dagelijks bestuur gemaakte schattingen. Wij kunnen ons met deze schattingen verenigen.

Tariefegalisatie bij toereikende algemene reserve

Het algemeen bestuur heeft eind 2016 met de aanpassing van de financiële verordening besloten om bij een toereikende algemene reserve én bij een positief rekeningresultaat jaarlijks een tariefegalisatie toe te passen. Hierbij wordt het positieve jaarresultaat, voor vaststelling van de jaarstukken, pro rato naar afzet aan de deelnemers in het betreffende jaar als tariefverlaging doorberekend.

De systematiek van pro rato terugbetaling aan de deelnemers komt overeen met de in de gemeenschappelijke regeling overeengekomen systematiek voor terugbetaling aan deelnemers. Op dit moment bestaat een toereikende algemene reserve uit het niveau waarmee het weerstandsvermogen het niveau van 100% heeft. Oftewel wanneer alle berekende risico's uit het weerstandsvermogen kunnen worden gedekt uit de algemene reserve.

Wij merken op dat de bepaling en inschatting van de risico's zoals opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing de verantwoordelijkheid is van het dagelijks bestuur.

Wij benadrukken dat deze paragraaf niet aan accountantscontrole onderhevig is. Het vaststellen van het risicoprofiel en het daarbij behorende weerstandsvermogen is dan ook een samenspel tussen dagelijks en algemeen bestuur.

Doordat u nu de tariefegalisatie koppelt aan de kwantificering van de risico's door het dagelijks bestuur, heeft het dagelijks bestuur in de theorie veel vrijheid om te bepalen wat het "gewenste" te verdelen resultaat uit hoofde van de tariefegalisatie is.

Wij adviseren het algemeen bestuur dan ook om jaarlijks bij de begroting (of tussentijds) een vast bedrag te bepalen wat als gewenste omvang van algemene reserve bij de jaarrekening is ter dekking van de mogelijke risico's. Op deze wijze heeft u als algemeen bestuur meer sturing vooraf.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle

Jaarlijks niet gelijkblijvende verlofsaldi

De verslaggevingsregels onder het BBV bepalen dat voor jaarlijks gelijkblijvende arbeidsgerelateerde verplichtingen geen reservering dient te worden gevormd. Binnen ODZOB is in 2016 een forse groei van het niet opgenomen verlofsaldo zichtbaar. Het dagelijks bestuur is gezien deze groei in 2016, mede veroorzaakt door de introductie van het flexibel werken en de invoering van het individueel keuzebudget, van mening dat de huidige niet opgenomen verlofsaldo geen jaarlijks gelijkblijvend karakter heeft.

Om dit te kunnen beoordelen heeft het dagelijks bestuur een analyse gemaakt om de niet gelijkblijvende verplichtingen te bepalen. Op basis van deze analyse zal jaarlijks een reservering worden gevormd voor het surplus aan verlofsaldi ten opzichte van de analyse.

Voordeel van deze reservering is dat indien in enig jaar de bovengemiddelde verlofsaldo worden opgenomen dit niet leidt tot een schommeling in het resultaat, maar leidt tot een verlaging van deze reservering. Wij achten deze reservering derhalve een goede manier om de jaarlijkse resultaten en de begroting vooraf beter te kunnen beheersen.

Vordering op de Milieudienst van MRE (voorheen SRE)

ODZOB heeft de afgelopen jaren de kosten van garantielonen in rekening gebracht bij de latende partijen. In 2015 is er een overeenkomst gesloten tussen MRE en ODZOB. Hierin is afgesproken dat MRE een compensatie betaald voor de garantielonen van € 1.600.000. Dit bedrag ziet toe op een periode van drie jaren en is ineens vooruitbetaald door MRE. Wij hebben vastgesteld dat de opgenomen post vooruitontvangen bedragen op juiste wijze is vrijgevalen voor de periode 2016. Het resterende bedrag (€ 196.000) is als vooruitontvangen bedrag op de balans opgenomen en wordt conform originele afspraak in 2017 ingezet.

ODZOB dient eventuele extra lasten uit de garantielonen zelf te financieren en dient hiervoor zelf binnen haar begroting dekking te vinden.

Naleving aanbestedingsregels

In het normenkader staat alle externe en interne wet- en regelgeving opgenomen waaraan wij in onze accountantscontrole dienen te toetsen. Het normenkader voor de jaarrekeningcontrole 2016 is door het algemeen bestuur vastgesteld. In het normenkader is ook het eigen inkoopbeleid opgenomen. Dit betekent dat wij bij de controle van de aanbestedingsprocedures ook rekening moeten houden met de vereisten vanuit het eigen inkoopbeleid. Uw normenkader is hiermee strikter dan wat gebruikelijk is bij vergelijkbare organisaties, waarbij alleen nationale en Europese aanbestedingen onderdeel zijn van de accountantscontrole. Ten aanzien van de aanbestedingsrechtmatigheid hebben wij een aantal bevindingen geconstateerd.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle

Inhuur personeel derden

Over het boekjaar 2016 heeft ODZOB gebruikgemaakt van ingehuurd personeel ter ondersteuning van de organisatie. Dit betreffen opdrachten die voor wijziging van de Europese aanbestedingsregels per 18 april 2016 zijn aangegaan. Deze opdrachten zijn via een marktplaatsomgeving aanbesteed. Ingevolge de EU-aanbestedingswet hadden alle aanbestedingen van inhuur personeel tot 18 april 2016 gemeld moeten worden aan de Europese Commissie. Deze melding heeft echter niet in alle gevallen plaatsgevonden. Deze omissies worden aangemerkt als formele rechtmatigheidsfouten, maar worden niet meegenomen in het rechtmatigheidsoordeel van de accountant.

Voor inhuur van personeel vanaf 18 april 2016 is integraal gebruik gemaakt van een marktplaatsomgeving waarin alle aanbestedingen openbaar of Europees worden aanbesteed. Dit is bij veel aanbestedingen ook noodzakelijk als gevolg van de wijziging van de Europese aanbestedingsregels per 18 april 2016, waarbij het verlichte regime van melding van ingehuurd personeel achteraf naar een volledige aanbestedingsprocedure is ingeregeld.

Overige aanbestedingen

Door het dagelijks bestuur is over boekjaar 2016 een uitgebreide inkoopanalyse opgesteld. Hiervan is voor de gehele inkoopmassa over 2016 getoetst of voldaan is aan de Europese aanbestedingsrichtlijnen.

Uit onze controlewerkzaamheden hebben wij een tweetal afwijkende inkooptrajecten geconstateerd. Deze afwijkende inkooptrajecten zijn achteraf door het dagelijks bestuur, conform uw inkoopbeleid, alsnog geautoriseerd. Na deze autorisatie achteraf resteren er ten aanzien van de overige aanbestedingen geen bevindingen.

Wet normering topinkomens

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingevoerd. Op basis van deze wet is de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector in dienstverband en bij ontslag wettelijk gemaximeerd.

Voor de bezoldiging van topfunctionarissen geldt naast de maximering een publicatieverplichting in de jaarrekening. Dit geldt eveneens voor bezoldiging van niet-topfunctionarissen, indien zij de maximale bedragen van topfunctionarissen overschrijden.

In het kader van de jaarrekening 2016 heeft u een analyse uitgevoerd van de topfunctionarissen binnen uw organisatie. Tevens heeft u vastgesteld of er functionarissen zijn die een hogere bezoldiging dan de gestelde maxima kennen. Deze informatie heeft u opgenomen in de toelichting op de jaarrekening. Wij hebben de juistheid en volledigheid van deze toelichting gecontroleerd en hebben vastgesteld dat de toelichting voldoet aan de daaraan te stellen eisen.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle

Vennootschapsbelasting

Met ingang van 1 januari 2016 is de Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen van kracht. Als gevolg van deze nieuwe wetgeving is voor (in)directe overheidsbedrijven - waaronder ODZOB als zijnde een gemeenschappelijke regeling in de zin van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen - vanaf dit jaar mogelijk sprake van Vpb-plicht. Voor ODZOB betekent de nieuwe wetgeving dat zij Vpb-plichtig wordt indien en voor zover een onderneming wordt gedreven.

Landelijk overleg Belastingdienst en Omgevingsdiensten

Gezien de invoering van de Vpb-plicht per 1 januari 2016 en de toepassing van deze nieuwe wetgeving op de omgevingsdiensten (OD's), heeft landelijk overleg plaatsgevonden tussen de OD's en de Belastingdienst om te komen tot een uniforme manier van benoemen en clusteren van activiteiten. Dit heeft geresulteerd in een tweetal notities van de Samenwerking Vennootschapsbelasting Lokale Overheden (SVLO), namelijk "activiteitenlijst Omgevingsdiensten" en "voorbeeldclustering Omgevingsdiensten" (beiden van 27 september 2016). In deze notities neemt de Belastingdienst algemene standpunten in over de Vpb-positie van OD's en de algemene fiscale kwalificatie van de diverse activiteiten van OD's.

Vpb-positie ODZOB

Om de gevolgen van de nieuwe wetgeving in kaart te brengen, heeft ODZOB, in samenspraak met haar belastingadviseur, de activiteiten voor de Vpb geclusterd en een Vpb-analyse uitgevoerd voor al haar (geclusterde) activiteiten. Hierbij hebben de genoemde SVLO-notities als uitgangspunt gediend. De ODZOB heeft haar standpunten ten aanzien van de Vpb-plicht op basis van de uitgevoerde analyse bepaald.

Afstemming Belastingdienst

Op dit moment zijn de standpunten met de Belastingdienst afgestemd, waarbij de Belastingdienst nog resterende vragen en aanvullende informatie heeft opgevraagd ten aanzien van de uitwerking van de tariefegalisatie en de activiteiten uitgevoerd voor derden. ODZOB neemt het standpunt in dat beide activiteiten niet voor Vpb-heffing in aanmerking komen.

Vpb in de jaarrekening

Gezien de standpunten van ODZOB waarop door de Belastingdienst nog geen uitspraak is gedaan, is het op dit moment nog niet zeker of ODZOB vennootschapsbelasting moet gaan betalen. Op dit moment is het de verwachting van ODZOB dat er geen Vpb-plicht is en is er geen Vpb-last opgenomen. Deze onzekerheid is door ODZOB in de jaarstukken toegelicht. Wij kunnen instemmen met de positie die ODZOB heeft ingenomen en benadrukken dat uitspraken van de Belastingdienst alsnog tot Vpb-betalingen over het jaar 2016 kunnen gaan leiden.

Kwaliteit beheersorganisatie

Interne beheersmaatregelen

Algemeen

Bij de planning en uitvoering van de controle van de jaarrekening 2016 van ODZOB hebben wij de interne beheersmaatregelen, welke onderdeel uitmaken van de administratieve organisatie van uw organisatie, in onze overwegingen betrokken. Wij hebben de opzet en het bestaan van interne beheersmaatregelen onderzocht, voor zover wij dit in het kader van de jaarrekening noodzakelijk achten en niet met het doel om een oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing te geven. Wij hebben onze controleaanpak voor de jaarrekeningcontrole 2016 op een gegevensgerichte manier ingestoken. Onderdeel van deze controleaanpak is het uitvoeren van gegevensgerichte detailtesten, waarbij de getrouwheid en rechtmatigheid van transacties binnen de reguliere processen door ons wordt vastgesteld. Dit is een verandering in onze controleaanpak, welke is ingegeven door de meer stringente eisen, welke aan interne beheersmaatregelen gesteld worden. Hierdoor is een meer gegevensgerichte controleaanpak voor ons op dit moment efficiënter.

Na afloop van onze tussentijdse controle hebben wij een managementletter uitgebracht aan het dagelijks bestuur. Hieruit blijkt dat de processen binnen ODZOB in de basis op orde zijn. Wij hebben geen belangrijke tekortkomingen geconstateerd in de interne beheersing, voor zover dat relevant is voor onze jaarrekeningcontrole. Anders dan voor ons relevant voor de jaarrekeningcontrole hebben wij geen onderzoek naar de effectiviteit van de interne beheersing verricht.

Automatisering

In het kader van de controle van de jaarrekening brengt de accountant ook verslag uit omtrent zijn bevindingen met betrekking tot de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Onze controle was niet primair gericht op het doen van een uitspraak omtrent de continuïteit en betrouwbaarheid van (delen van) de geautomatiseerde gegevensverwerking en wij hebben daartoe ook geen opdracht van het management ontvangen.

De jaarrekeningcontrole heeft geen tekortkomingen in de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking aan het licht gebracht.

Kwaliteit beheersorganisatie

Rechtmatigheidsbeheer

Onze bevindingen in het kader van rechtmatigheid

In het vorige hoofdstuk zijn wij reeds ingegaan op een aantal geconstateerde onrechtmatigheden. Buiten hetgeen reeds eerder is gemeld, hebben wij geen bijzonderheden geconstateerd in het kader van rechtmatigheid. In het vervolg van deze paragraaf geven wij onze bevindingen bij deze onderwerpen.

Het controleprotocol is op 24 september 2015 door het algemeen bestuur vastgesteld voor de jaren 2015, 2016 en 2017. Het normenkader is intern bij uw organisatie niet vertaald in interne controleprotocollen, de geïdentificeerde risico's en de getroffen beheersmaatregelen zijn dan ook niet zichtbaar in kaart gebracht. Gezien de beperkte omvang van de organisatie is er geen sprake van een verbijzonderde interne controle.

De begrotingsoverschrijdingen zijn goed toegelicht

Met de controle op de juiste toepassing van het begrotingscriterium toetsen wij of het budgetrecht van het algemeen bestuur is gerespecteerd. In het controleprotocol is vastgelegd dat het dagelijks bestuur overschrijdingen van meer dan € 50.000 op kredieten en programma's meldt aan het algemeen bestuur.

Wij constateren dat op totaal lastenniveau de totale lasten ter hoogte van € 17.600.000 de gewijzigde begroting ter hoogte € 16.328.000 overschrijden. De totale overschrijding van de lasten bedraagt € 1.272.000. Vóór tariefegalisatie staan hier direct hogere baten tegenover. Na tariefegalisatie staan hier nog steeds direct hogere baten tegenover van € 1.138.000. De financiële gevolgen van de tariefegalisatie zijn niet vertaald in een begrotingswijziging, waardoor in gewijzigde begroting nog wordt uitgegaan van een positief resultaat. Aangezien de tariefegalisatie in de financiële verordening door het algemeen bestuur is goedgekeurd, waardoor de overschrijding van de lasten niet geheel door de hogere baten wordt gedekt, telt deze begrotingsoverschrijding niet mee in het kader van de rechtmatigheid aangezien de kosten worden gecompenseerd door kostendekkende omzet.

De afwijkingen van de baten en lasten op subcategorieniveau zijn in de jaarrekening op pagina 38 tot en met 46 inzichtelijk en toereikend toegelicht. Daar de afwijkingen toereikend zijn toegelicht en de kostenoverschrijding wordt gecompenseerd door kostendekkende omzet hebben de afwijkingen geen impact op ons rechtmatigheidsoordeel.

Kwaliteit beheersorganisatie

Rechtmatigheidsbeheer

Misbruik en oneigenlijk gebruik

In de externe en interne regelgeving zijn diverse bepalingen opgenomen die erop zijn gericht om misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen. Uw organisatie heeft de toets op het misbruik en oneigenlijk gebruik neergelegd in interne controleplannen. De uitkomst van deze toets heeft niet geleid tot bevindingen die invloed hebben op de rechtmatigheid van baten en lasten en balansmutaties.

Niet-financiële beheershandelingen vallen buiten de scope van rechtmatigheidscontrole

Handelingen en beslissingen van niet-financiële aard vallen buiten de scope van de rechtmatigheidscontrole door de accountant. De accountant toetst deze handelingen en beslissingen niet inhoudelijk door gegevensgericht onderzoek. Volstaan wordt in dit kader met het beoordelen van het interne systeem van risicoafwegingen. Binnen dit systeem moeten voorwaarden zijn geschapen om risico's goed te kunnen beoordelen en in de tijd te kunnen volgen.

Wij hebben ons een beeld gevormd over de wijze van totstandkoming van de inventarisatie van de risico's en de getrouwe weergave van de hieruit mogelijk voortvloeiende financiële gevolgen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing van het jaarverslag.

Daarnaast hebben wij gericht geïnformeerd naar de lopende procedures waarbij ODZOB betrokken is, teneinde indicaties te verkrijgen over de eventuele risico's op dit vlak. Op grond hiervan beschikken wij niet over aanwijzingen die een nader onderzoek naar de (financiële) gevolgen noodzakelijk maakt.

Onafhankelijkheid en controleproces

Onafhankelijkheid

Onafhankelijkheid

De onafhankelijkheid van de accountant behoort tot het fundament van zijn beroep. In de maatschappelijke discussie over kwaliteitsverbetering van de controle speelt de onafhankelijkheid van accountants een belangrijke rol. Vanaf 1 januari 2014 is op alle assurance-opdrachten onder Nederlands recht de Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO) van toepassing. Een aantal belangrijke punten uit de ViO die we hieronder hebben opgenomen betreffen:

- ▶ langdurige betrokkenheid
- ▶ samenloop van dienstverlening
- ▶ geschenken en giften

Een strikte scheiding tussen controle- en adviesdiensten was al van kracht voor OOB's vanaf 1 januari 2014 en kantoorroulatie is verplicht voor financiële jaren van OOB's vanaf 2016. Daarnaast kent de Europese verordening vanaf controlejaar 2016 striktere onafhankelijkheidseisen, maar ook nadere bevestigingen over onafhankelijkheid ter communicatie aan interne toezichthouders.

Op 17 juni 2016 wordt een gewijzigde ViO van kracht vanwege de implementatie van Verordening (EU) nr. 537/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 16 april 2014 betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van Organisaties van Openbaar Belang.

Impact ViO op relatie ODZOB en EY

De belangrijkste wijzigingen in de ViO hebben betrekking op:

- ▶ een nadere toetsing van geschenken en uitingen van gastvrijheid vanaf een grens van € 100. Dit geldt zowel voor ontvangen als verstrekte geschenken en uitingen van gastvrijheid;
- ▶ een verbod van sponsoring van een assurance-cliënt ter verkrijging van naamsbekendheid.

Onafhankelijkheid en controleproces

Onafhankelijkheid

Langdurige betrokkenheid

Om alle schijn van afhankelijkheid te vermijden, kunnen de externe accountant en managers in het team maximaal zeven achtereenvolgende jaren in het team actief zijn. Onze betrokkenheid in jaren laat het volgende beeld zien:

- ▶ Barry Smeenk, executive director, betrokken sinds 2013
- ▶ Harm Lodewijks, manager, betrokken sinds 2015

Dit betekent dat deze wetswijziging de komende jaren nog geen invloed zal hebben voor ODZOB.

Wij brengen u tijdig op de hoogte van belangrijke teamwisselingen. Intern beschikken wij over interne overdrachtsprocedures, zodat u geen hinder ondervindt van een teamwisseling.

Samenloop van dienstverlening

Ten aanzien van OOB's is de combinatie van wettelijke controles en overige dienstverlening volledig verboden, met uitzondering van met name genoemde overige assurance-diensten. Voor niet-OOB's is bepaald dat samenloop is geoorloofd als de non-assurance-dienst niet van materiële invloed is op het assurance-object. Als er wel materiële invloed is, geldt in beginsel een verbod, behalve wanneer de non-assurance-dienst niet:

- ▶ subjectief of niet-routinematig is; of
- ▶ een verwerkingswijze in het assurance-object ten gevolge heeft waarvan het assurance-team twijfelt of deze verwerkingswijze passend is; of
- ▶ leidt tot een bedreiging uit hoofde van belangenbehartiging.

Onafhankelijkheid en controleproces

Controleproces

Wat is de reikwijdte van onze opdracht

Conform de aan ons verleende opdracht hebben wij de jaarrekening 2016 van ODZOB gecontroleerd. Deze jaarrekening is onder verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur opgesteld. Het is onze verantwoordelijkheid een oordeel te geven over de jaarrekening, als bedoeld in artikel 213, tweede lid, van de Gemeentewet.

Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en het door het algemeen bestuur vastgestelde controleprotocol. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Onze controleaanpak in het kort

Onze controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De keuze van de uit te voeren werkzaamheden is afhankelijk van de professionele oordeelsvorming van de accountant, waaronder begrepen zijn beoordeling van de risico's van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten. In die beoordeling neemt de accountant in aanmerking het voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van zowel de baten en lasten als de activa en passiva, alsmede het voor de naleving van de wet- en regelgeving relevante interne beheersingssysteem, teneinde een verantwoorde keuze te kunnen maken van de controlewerkzaamheden die onder de gegeven omstandigheden adequaat zijn, maar die niet ten doel hebben een oordeel te geven over de effectiviteit van het interne beheersingssysteem van ODZOB.

Onafhankelijkheid en controleproces

Controleproces

In hoofdstuk Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle hebben wij u inzicht gegeven in de significante risico's, onze controleaanpak en bevindingen ten aanzien van de jaarrekeningcontrole.

Tevens omvat een controle onder meer een evaluatie van de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving, van de redelijkheid van schattingen die het dagelijks bestuur van ODZOB heeft gemaakt en een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

De met u afgesproken goedkeurings- en rapporteringstoleranties

Op grond van het Bado stelt het algemeen bestuur de goedkeuringstolerantie vast die de accountant bij zijn jaarrekeningcontrole dient te hanteren.

Het normenkader en de goedkeuringstolerantie zijn op 24 september 2015 vastgesteld door het algemeen bestuur.

Op grond van de jaarrekening 2016 bedraagt de goedkeuringstolerantie voor fouten afgerond € 176.000 (1%) en voor onzekerheden € 528.000 (3%). Als de goedkeuringstolerantie niet wordt overschreden, kan een goedkeurende controleverklaring afgegeven worden.

Onafhankelijkheid en controleproces

Controleproces

Deze goedkeuringstolerantie is een kwantitatief criterium. De uiteindelijke oordeelsvorming is echter altijd een combinatie van kwalitatieve en kwantitatieve afwegingen.

De rapporteringstolerantie, de maatstaf die geldt voor het rapporteren van fouten en onzekerheden, is door het algemeen bestuur bepaald op € 50.000.

Goedkeurings-tolerantie	Goed-keurend	Beperking	Oordeel-onthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% lasten)	$\leq 1\%$	$> 1 < 3\%$	-	$\geq 3\%$
Onzekerheden in de controle (% lasten)	$\leq 3\%$	$> 3 < 10\%$	$\geq 10\%$	-

Belangrijke aandachtsgebieden in de controle

Onze controleaanpak is onder andere gericht op het in kaart brengen van de voor de jaarrekening van belang zijnde risico's. Op basis van onze gesprekken met het dagelijks bestuur en de algemeen bestuur over de belangrijke financiële en operationele ontwikkelingen is een aantal punten met een verhoogd risico voor de jaarrekening 2016 onderkend.

Aan de volgende punten werd extra aandacht besteed bij het nader uitwerken van onze controleaanpak:

- financiële positie en kwaliteit resultaat
- de toepassing van de tariefegalisatie
- schattingen en toelichtingen in de jaarrekening
- overlopende posten in de jaarrekening
- (aanbestedings)rechtmatigheid
- WNT
- schatkistbankieren

Onafhankelijkheid en controleproces

Controleproces

Begrotingsbeheer

Met de controle op de juiste toepassing van het begrotingscriterium toetsen wij of het budgetrecht van het algemeen bestuur is gerespecteerd. Voor een juiste oordeelsvorming is het van belang in hoeverre de begrotingsoverschrijding past binnen het door het algemeen bestuur geformuleerde beleid en/of wordt gecompenseerd door hogere opbrengsten.

Wij beoordelen bij onze controle de overschrijdingen ten opzichte van de begrote lasten per programma. Dit betreffen enkel de lasten omdat hierop een beoordeling en rapportering van de accountant wordt gevraagd vanuit de Kadernota Rechtmatigheid.

Het is de verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur om begrotingsafwijkingen tijdig te signaleren en te rapporteren aan het algemeen bestuur. Het is de verantwoordelijkheid van het algemeen bestuur om hier dan tijdig een besluit over te nemen.

Het is de verantwoordelijkheid van de accountant om de begrotingsrechtmatigheid van de lasten en investeringen te toetsen. Dit doen wij onder andere door:

- ▶ vast te stellen of begrotingsafwijkingen tijdig zijn gesignaleerd en zijn omgezet in een begrotingswijziging ter autorisatie aan het algemeen bestuur;
- ▶ vaststellen of kostenoverschrijdingen leiden tot een onrechtmatigheid, welke meegewogen moet worden in het accountantsoordeel of niet. Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid hoeven niet te worden meegewogen in het accountantsoordeel.

Rechtmatigheid

Wij hebben bij de controle over 2017 de rechtmatigheid getoetst conform de bepalingen van het Bado en het controleprotocol Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 2015-2017. Bij onze controle hebben wij aandacht gegeven aan de volgende onderwerpen:

- ▶ het rechtmatigheidsbeheer
- ▶ de naleving van het voorwaarden criterium
- ▶ de begrotingsrechtmatigheid
- ▶ het misbruik-en-oneigenlijk-gebruikcriterium
- ▶ de niet-financiële beheershandelingen

Onafhankelijkheid en controleproces

Controleproces

Frauderisico's

Onze controle dient zodanig te worden gepland en uitgevoerd dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen onjuistheden van materieel belang als gevolg van fouten of fraude bevat (Standaard 240 De verantwoordelijkheden van de accountant met betrekking tot fraude in het kader van een controle van financiële overzichten). Door de beperkingen die inherent zijn aan een controle, bestaat er een onvermijdbaar risico dat sommige afwijkingen in de financiële overzichten niet zullen worden ontdekt, zelfs wanneer de controle naar behoren is gepland en uitgevoerd overeenkomstig de Standaarden. Onze controlewerkzaamheden omvatten mede de volgens Standaard 240 vereiste werkzaamheden, zoals brainstorming, het verzamelen van informatie met het oog op het vaststellen van en reageren op het risico van fraude en het uitvoeren van bepaalde werkzaamheden gericht op het risico van het doorbreken van interne beheersmaatregelen door het management, met inbegrip van inzage in journaalboekingen, beoordeling van schattingen en evaluatie van zakelijke redenen voor significante ongebruikelijke transacties.

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en ontdekken van fraude berust zowel bij het algemeen bestuur als bij het dagelijks bestuur. Het is van belang dat het dagelijks bestuur, onder toezicht van het algemeen bestuur, sterk de nadruk legt op het voorkomen van fraude, waardoor de gelegenheden tot het plegen van fraude kunnen afnemen, alsmede op het ontmoedigen daarvan, waardoor personen ervan kunnen worden weerhouden om fraude te plegen omwille van de waarschijnlijkheid dat die wordt ontdekt en bestraft.

Naleving wet- en regelgeving

Wij informeren algemeen bestuur over fraude en illegale handelingen waarbij het hoger kader is betrokken en over fraude en illegale handelingen (of deze nu door het hoger kader of door andere werknemers zijn veroorzaakt) die een onjuistheid van materieel belang in de jaarrekening tot gevolg hebben.

Bijlage

Controleverschillen

22

Bijlage - Controleverschillen

Overzicht van ongecorrigeerde controleverschillen

Na onze controle resteren geen ongecorrigeerde controleverschillen, welke de rapporteringstolerantie overschrijden.

